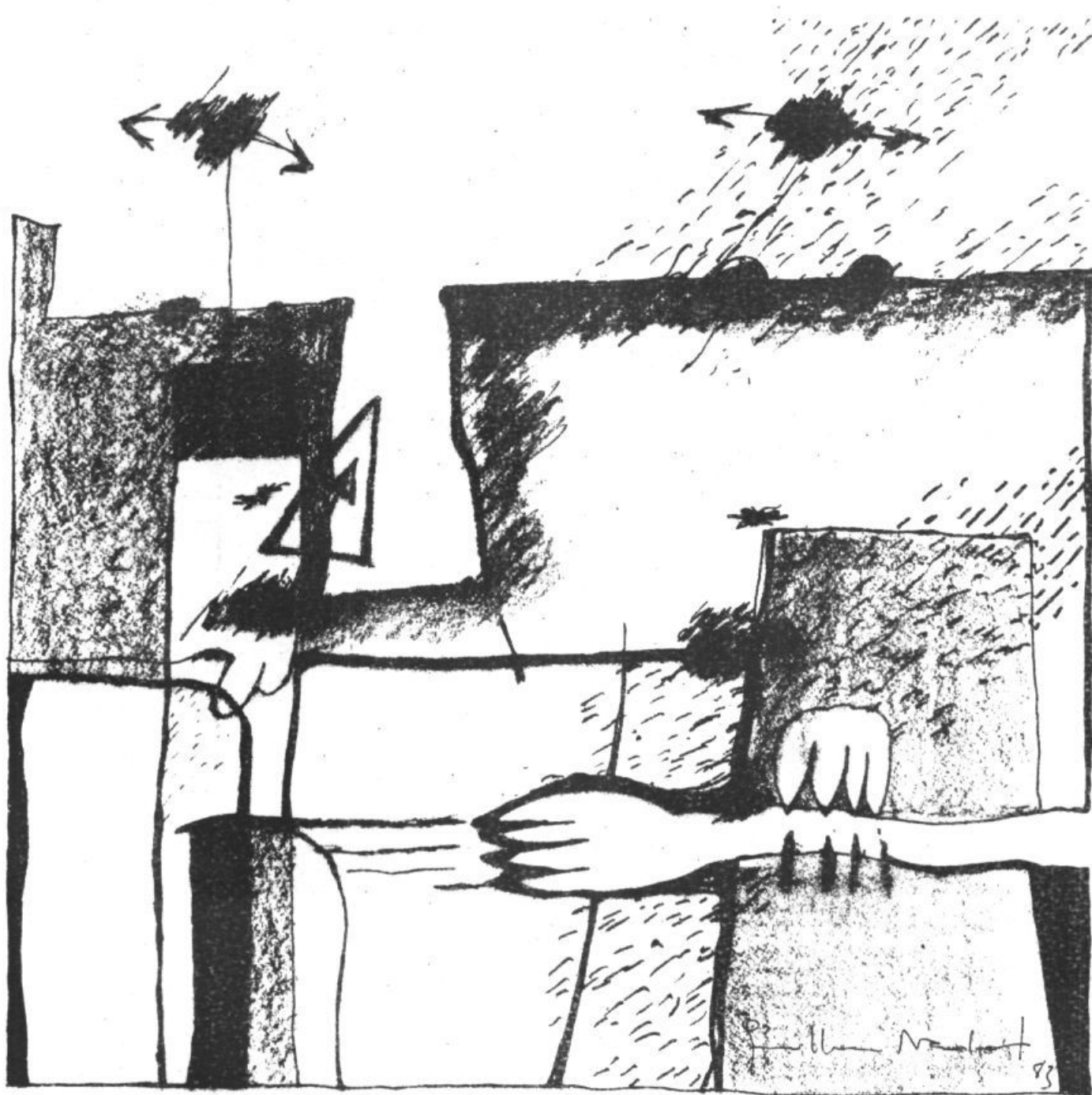

FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

BOLLETÍ-REVISTA DEL CENTRE CULTURAL CARD * JUNY DE 1983 * Nº 83

NORMES SUBSIDIÀRIES

Potser abans d'entrar a valorar les Normes Subsidiàries, fins fa poc temps exposades, hem d'esmentar el que consideram un defecte de plantejament i aquest és la manca d'informació.

Un bon dia el Consistori es veu empès a fer un Pla d'Ordenació, i què fa? Encarrega a uns tècnics un projecte i després l'exposa al públic, aquest mira si li toquen el seu bocinet, i... una escandalera; es refà el projecte i es torna exposar al públic, i aquí estam.

Obviament és aquesta una manera de fer-ho, potser adequada, però pensam que si abans d'enllestir el primer projecte els tècnics, el Consistori i la gent -mitjançant assemblees o reunions de barri, o...- n'haguessin parlat llargament, potser la gent, a més de veure el seu trosset, també comprendria la necessitat de zones d'ús públic, de zones de serveis o de zones industrials.

Potser, parlant, parlant s'hagués arribat a la conclusió de que si la vila necessita uns espais d'ús públic, no és just que ho perdessin solament els afectats i s'hagués establert un fons de compensació, potser...

Avui, amb la brisa democràtica pensam -potser erròniament- que són més encertats els camins del diàleg que no la imposició amb dret a al·legacions.

A l'hora de valorar el pla exposat ens trobam amb una altra manca informativa. Una tira de plans -amb noms tècnics inclosos- i un dossier explicatiu sobre la taula, potser és cobrir l'expedient, però no es pot considerar que es doni a conèixer tal com caldria. Obviament demanen explicacions personals aquells que tenen algun motiu per gratar-se, però no la comunitat en sentit general.

Amb tot i amb això, després d'una ullada superficial -pels motius exposats- se'ns planteja una sèrie d'interrogants:

* ¿La "Zona d'equipament" és per equipar (escoles, serveis...) la vila ara mateix, o és amb la intenció de que si un dia, potser d'aquí a cent anys, el propietari ho vol vendre només ho podria fer a l'Ajuntament, o...?

* ¿Perquè determinades zones rurals passen a ésser urbanes en lloc d'ésser "urbanitzables"? (Considerant que la diferència està en que les despeses en el primer cas corren a càrrec de tots i en el segon a càrrec del qui ven els solars, que, al cap i a la fi, és qui hi té el guany. D'altra banda "curiosament" aquestes "zones urbanes" són de molts pocs i determinats propietaris, fet que convida a una cosa que mai es pot fer: pensar malament).

* Si a nivell general s'estableix un percentatge de zones verdes d'ús públic, ¿perquè s'hi deixa el coster de la via? ¿És per allà on aniran a passejar els nostres nés?

* ¿Perquè no s'ha creat una zona industrial? ¿És que tal vegada volem tots els renous, pols i brutor inherent i lògica en el cas urbà?

* Sortosament s'ha deixat un raconet de pins a ca n'Amer... ¿Tots els llorencins, els diumenges d'estiu, hi podrem anar a fer el tràmpo, o no?

Però, de banda la desinformació, de banda una parella d'interrogants per a tota anàlisi, hi ha una cosa que preocupa més. Bo o dolent, però al cap i a la fi un Pla, molt bé. Però ara digau amb quina força moral una persona que s'hagués fet una casa més o manco il·legalment, o una que en un quartó s'hagués fet un pseudo-xalet amb l'excusa de fer una "casita de aperos" o una cosa semblant, podria exigir als altres el compliment estricte del Pla?

Això és el que hi ha. Qui en vol que en prengui.

D'ESQUERRES O DE DRETES

Aquest escrit està motivat per una postura que vaig agafar al primer ple de l'actual Consistori, quan vaig acceptar, perquè creia que així podria fer més coses, les presidències de Cultura i Sanitat.

Sé que això va extranyar a uns i possiblement no va agradar a altres, però vos vull dir, en primer lloc, que tenc la consciència ben tranquil·la perquè crec sincerament que no he enganat a ningú, a no esser als quatre caparruts de sempre que per molt que facis tanmateix no ho voldran entendre.

Al ple se'm va dir que no entenien com un home que es presenta com esquerrà pot recolzar la dreta. Abans d'exposar la meua postura, vull dir que jo tampoc no he entès, ni crec que ho hagi entès ningú, perquè els del PSOE, si són d'esquerres, donaren el vot a UM, que diven que són de dretes, i perquè els del CDS es varen abstenir quan sempre havien dit que en cas de no poder tenir batle donarien el vot a UM. Perquè?

Però no escric aquí per moure més polèmiques o per atacar els altres grups. Escric per explicar la meua postura. A una explicació de vot vaig dir que volíem l'oposició perquè ens havia tocat l'oposició, però entenent-la d'una manera molt diferent de com he vist que l'entenen altres grups. També vaig fer una cridada als dos grups guanyadors perquè deixassen la comandera a ca-se-va i ens governassin aquests quatre anys, però en tenien massa i això no va esser possible.

Veient això vaig proposar al batle el meu Ajuntament ideal: jo volia un batle com a president i que es creassin deu comissions, una per a cada regidor. Era una manera de tirar el poble cap envant, perquè tots haguéssim tengut una feina concreta i no hi hagués hagut excuses per anar a l'Ajuntament per figurar o per gratar-se la panxa -no vull dir per cobrar perquè crec o vull creure que no n'hi ha cap que hi hagi anat per això-. Així crec que hagués pogut anar molt millor i tots haguéssim estat oposició i govern al mateix temps i d'aquí a quatre anys el poble hagués vist i jutjat la feina de cada un.

Però desgraciadament en el nostre poble pesen més els rancors personals i els personalismes que l'interés pel bon funcionament del poble.

És una llàstima que els altres grups no hagin acceptat comissions, perquè així tot ens ho carregam uns quants i crec que no és lo convenient, però qualcú ho ha de fer.

Vull dir també als regidors de l'oposició que no passin pena, que quan aquesta dreta es desvii, faci una cosa mal feta o vagi contra els interessos del poble, amb molt de gust seré oposició molt abans que ells, i a més ho diré al poble, perquè ho vaig prometre -crec que som l'únic que ha promès informació i m'agradaria molt que ells també se'n comprometessen-.

Per acabar, ja que hi som, senyors de l'oposició, m'agradaria molt sebre quan aquest Ajuntament passat ha fet coses d'esquerres i no de dretes, perquè a lo millor és que tennim conceptes diferents de lo que és una cosa i l'altra.

Res més, consider que el poble no es mereix les nostres enrabiades. Això no és democràtic.

A disposició de tots

Antoni Sansó
Regidor del PSM

ESPORTS

SOLER - PONT

C. Nou, 35 ☎ 56 93 10 Sant Llorenç

HISTÒRIES DEL TEMPS DE LA FAM

Després d'aquella guerra que hi hagué a Espanya que enfrontà a germans contra germans, tot per culpa de la punyetera violència i dels que sembla que disfruten de practicar-la, contem els vells amb memòria, que no són tots, però són més dels qui vos pensau, sí, després, la postguerra fou tant o més esgarriadora que la mateixa guerra. La gent ja no es moria a les trinxeres, esmicolada, esclafida pel foc i la metralla, però, els ròssecs, l'angúnia, la mala nutrició, la melancònia dels exilats, que es morien de tristor, com els canaris, (eh, Antoni Machado?), la manca dels més mínims servicis de salut, i quan l'assistència social era ben dirigida als qui sabien acalar el cap i humiliar-se, deia, feren néixer malalties noves, desconegudes fins aleshores.

Comparegué la fam anunciada pels oracles que deien que quan els homes agafen el fusell en lloc de l'arada, recullen sang i odis, mai per mai civada.

Comparegué la fam anunciada. Fam de tot tipus, però sobretot física. Fam talment. Sen se eufemismes.

Després, la segona guerra mundial i el bloqueig internacional contra el general dictador, agreujaren encara més la difícil recuperació.

Mallorca, desgraciadament, no va esser una excepció. Ho passaren més de metre, els nostres pares, els nostres padrins. Més que res a Ciutat. Cartilleta de cupons de racionament per a qualsevol cosa. I a fer coa. La coa del pa, la coa d'allò que semblava cafè, la coa del petroli pel fogonet, la coa per al carbó de la cuina "econòmica", la coa per al sucre; el sucre aquell de remolatxa, roig i mantegós, que a ningú agradava, però se l'havia de menjar perquè no n'hi havia d'altre, i ara, vatua el món que en dona de voltes la truita!, el serveixen com una exquisitesa macrobiòtica als restaurants naturistes..., no et dic!, es feia coa per a tot. No era com ara, no, que sols feim coa per anar al cinema o per pagar l'impost de circulació!.

Als pobles, qui més qui menys surava a força de dos solcs de cebes, tres de cols, dos de mongeteres, quatre de guixes... Gairebé tots tenien hortet propi, o llogat, o a mitges, i més o manco tothom podia nodrir la niarada.

Amb qualche salvetat.

Una d'aquestes salvetats és la que motiva les presents línies.

A un poble magretxo i petit de la plana mallorquina, els dits temps de la fam, hi vivia un menestral, un fuster de feina grossa, que no en tenia cap d'hortet. El seu únic hort eren el banc de fuster i les quatre eines familiars.

Tenia tres fills petits, el major de devers vuit o nou anys, que ja començava a ajudar-li una miqueta.

Poc més, poc menys, es defensaven. Doblers, cap ni un, però, aquí tens el mànec del càvec, aquí tens una taleca de ciurons. M'enteneu?

Succeí que, un dia malhaurat, aquest home havia anat a triar llenya a l'ullastrar amb el carretonet, quan, alguna cosa alçurà la somera, féu un mal gest, enganxà amb la roda alguna pedra de la vorera de la camada i, tru-trup, el carro girat i l'amo p'enterra. Es va rompre una cama a dos llocs. El garriguer se n'adonà i el va portar a la vila. I, au, mes tre, que avui ja heu guanyat el jornal.

Al no poder treballar, les llesques s'aprimaren encara més a ca'l fuster. De tot d'una, la gent, els veïnats, els ajudaven un poquet, qui més qui menys no anava sobrat de res, però mira, una maneta els hi donaren.

Després, quan va passar una mesada, i altra, tira-tira els veïns se n'anaren decantant, poquet a poquet. I aquell homonet es va trobar en la positura de prendre una determinació. El va decidir la careta de fam endarrerida dels seus infants. Sí. Aniria a robar. Veïes si hi aniria!

Fet i dit, agafà el fill major, (nou anys, ja ho he dit) enganxaren el carro i prengueren cap a la forana. S'aturaren davant un favar gran, com de tres o quatre quarterades. Era finals d'abril i les bajoques de les faveres feien mirera. Es dirigí al seu fill i li digué:

-Mira, fill meu, veus, aquesta andana de sis solcs de faveres, són nostres. Jo he fet un tracte amb l'amo. Cada vegada que jo t'hi envii, véns aquí i carregues de faves. Però, alerta, sols n'has d'agafar d'aquests sis solcs, que els altres no són nostres. No en tocassis cap de les altres, eh?

-Sí, monpare.

I carregaren una senallada de bajoques, que

no tocaren voreres, a la taula, bollides, en oli i vinagre. Al dia següent, apa, torna-hi, l'al.lot totsol, que anit hem de fer bajocada. Sí, monpare. I així ho feia, molts de dies a la setmana.

Fins que, un matí, l'amo del sembrat afinà l'al.lot i, encarant-se'l, el va escometre ben fort. I l'infant que no, que anau errat, que vós no deveu ésser l'amo d'això perquè no ho sabeu, perquè monpare m'ha dit que aquesta camada de sis solcs eren nostres i que no provàs de tocar les altres... I que tac, i que barrac...

L'amo condescendí més que compregué, i a la fi li va deixar carregar les bajoques i anar-se'n.

A la nit, l'amo de les faveres, clar, anà a veure el fuster i, una mica bufat i amb paraules aiximateix gruixades, el va reprendre. Que, si tant les necessitava, que les hi hagués demanades! Que allò d'enviar a robar a l'infant era una poquetat que no tenia perdó. En fi, li va amollar tot el que duia engavatxat.

-Escoltau -li contestà el fuster-, en primera jo no en sé de demanar. Jo estic acostumat a guanyar-me el pa amb aquestes mans, no a demanar. En segona, és tradició a Mallorca que, robar per menjar, no és robar, i aquí, l'amo, feia dos dies que no bufàvem cullera. I en tercera, al meu fill, sí que és veritat que l'he enviat a robar, però estau alerta, que per damunt la desgràcia, per damunt de tot, fixau-vos-hi bé, jo no l'he ENSENYAT a robar! Ell estava i està ben convençut que aquelles són les nostres faveres. Compreneu?

Vaja si ho va comprendre, el pagès. Li regalà aquells sis solcs de faveres. I fins que el fuster es va poder tornar posar en feina, no passaren pus gana a ca-seva. Molts de dies els arribava un senalló de queviures.

Des d'aquell dia, pagès i menestral, menestral i pagès, foren grans amics.

Biel Florit Ferrer

Bolletí-revista del Card, Centre Cultural de Sant Llorenç des Cardassar.

Adreça: Carrer de Sant Llorenç, 36.

Juny de 1983. Número 83.

Director: Bartomeu Domenge i Amer.

Cap de Redacció: Josep Cortès i Servera.

Edita: Centre Cultural Card.

Imprimeix: Apóstol y Civilizador (Petra).

COL.LABORADORS

	Portada
Guillem Nadal	D'esquerres o de dretes 3
Antoni Sansó	Contarella pagesa 4
Biel Florit	Els 4 clotets 6
Guillem Pont	Sant Llorenç, ahir 20
CDS-PSOE	Ajuntament 7
Josep Cortès	Crònica informal 8
	Fora vila 10
	Espipellades 16
Tomeu Servera	Sa des Llaurar 10
Mateu Galmés	L'escola 11
Felip Forteza	Ciclisme 12
	Secretaria
Miquel Sureda	Cardassar 13
Domenge-Llodrà	L'escola Card 14
Pere J. Llull	Batec 15
	Mecanografia
Maria Galmés	Batec 15
	Si lleu... 19
	Tresoreria
Ramon Rosselló	Història 17
Antoni Mesquida	Objectors 18
Andreu Amer	Tresoreria
Quina-Nicolau	Distribució

NOTA

Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors.

Fontanería y electricidad

ORDINAS FEBRER

Mayor, 22 - Tel. 569100

SAN LORENZO

LA RESIDÈNCIA

Una de les coses que més m'agrada del conjunt d'exposicions mitineres fou el concepte de "residència per als vells" que exposà Unió Mallorquina per boca del qui avui es batle.

(Abans de continuar recalcaré que no m'uneix cap tipus de parentiu amb ell i que les relacions personals són "d'alçada de celles" quan ens topam de front. Aclariment per a aquells que pertot veuen bubotes).

Si no ho vaig entendre malament, pens que davant el tòpic de residència=pseudohotel, exposà una idea que representa veure-ho "d'una altra manera".

No es tracta de fer una finca vistosa que implicaria, sempre, treure els vells de casa seva per dur-los-hi, sinó de fer que el poble sigui la residència dels nostres vells. Que estiguin atesos físicament i psíquicament; que tinguin llocs per veure's còmodament i tranquil·la; que, ja sigui amb familiars o amb professionals, cap no es pugui sentir abandonat; que es pensi en ells, no una vegada a l'any -a l'hora de l'ensaimada de les festes- sinó sempre, i no com a cosa passada sinó com a cosa viva, amb rica experiència, i sobretot amb l'indiscutible dret de participar de la vida llorencina.

I també -però sòlament "també"- serà necessari un lloc amb unes poques habitacions per a aquells que dissortadament no tenen ningú a la seva vora.

És, òbviament, una altra manera de veure la "residència" i sa necessitat.

Utopia? Potser, però també és ver que moltes coses que porten el cartell de "utòpic", amb voluntat, serien realitats.

PARDALADES

"Jo, som el més ben plantat de la rodalia. La meua elegància -sempre seguint els canons de la moda, és clar!- és de tots reconeguda i ponderada. Perquè jo..."

"Sense voler fer demagògia diré que si un dia puc arribar a ésser astronauta ningú no es quedarà sense tenir un tros de lluna dins casa seva, perquè..."

Aquests mots, vos semblen pardalades? A mi sí. No trobau que ja se'n diven massa? Jo també.

(Potser aquest "clotet" vos pareixi una mica envitricollat, però estic segur que els que l'havien d'entendre ja l'han entes. Gràcies).

EL PLENARI

Després d'anys de no anar-hi, vaig voler tornar provar -veïam si tornava escalivar o m'agradava- d'anar a un Plenari, sí, a l'extraordinari que en feren per al repartiment de Comissions informatives.

La veritat és que no aconseguí captar durant tot el temps la meua atenció -el que suposa un reconeixement a la devoció dels qui des de fa anys hi van amb assiduitat-; i per a més INRI no en vaig treure gaire clàries. Una potser és que, de moment, hi ha dos grups -poder i oposició, o simples diferències personals?-. I una altra és que diverses insinuacions deixaren entreveure una enfabiolada mar de fons que procuraren tapar.

Què, com acabarà? Siau pacients, que el temps corre.

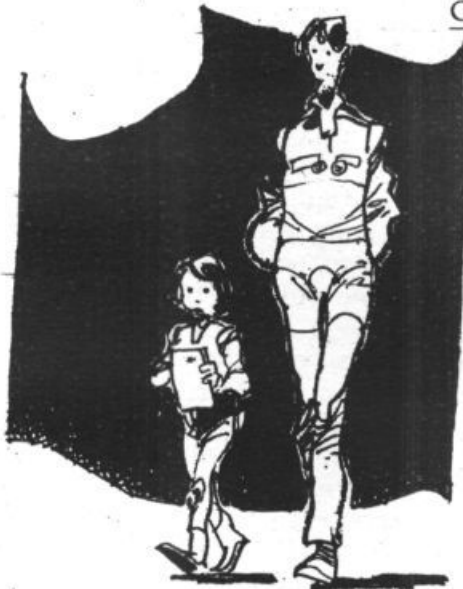
ALTRES COSES

a) No vull que sigui així, però ho és. No som capaç de sentir la mateixa cosa per a totes les persones. Adhuc abans de conèixer-les, abans d'haver xerrat mai amb ells... em sent més aprop d'unes que de les altres.

b) Les actituds personals són fonamentals. A través del filtre de l'actitud, de la pre-disposició jutjam fets, idees, i dissortadament també, a vegades, persones. Però les actituds enfront de diverses coses i per algun motiu canvien, i com a conseqüència a través del filtre passen idees, pensaments i accions oposades a les que teníem abans del canvi.

c) No sé quan, potser demà, potser quan la teva experiència sigui més semblant a la meva, potser l'endema de mai..., però tanmateix un dia haurem de córrer l'aventura plegats.

Guillem Pont

JOIERIA FEMENIAS

LLISTES DE NOCES
OBJECTES DE REGAL

Carrer del Rector Pasqual, 8 * T. 569072

Els regidors del grup CDS-PSOE electes a Sant Llorenç als darrers comicis municipals, voldríem sortir al pas d'una mentida que de terminades persones ens carreguen quan afirmen que ens desentenem de les tasques de l'Ajuntament.

Tenguin la seguretat, tant el nostre electorat com el poble en general, que no volem adoptar una actitud passiva i assistir somnolents als plens, signar i acceptar el que ens donin.

Degut a les circumstàncies, aquest grup ha quedat relegat a tercer pla, per no dir a cap, ara bé, seguirem treballant, ja que considerem que el servei al poble es pot fer millor en una bona oposició que en una mala administració.

Hem adoptat aquesta postura, no per propi gust, sinó perquè les condicions oferides eren inacceptables per a aquest grup, que, com qualsevol fill de veí, no li agrada menjar-se les baves dels demés.

Si el batle reconsidera i estructura la seva línia de govern, que a hores d'ara encara no ha donat a conèixer, si és que la té, estam disposats a col·laborar, sempre i quan ho faci a un temps i manera oportuns. De no fer-ho així alabarem les seves actuacions quan les creguem encertades, i rebutjarem les que vagin en contra dels nostres interessos; que no són altres que els del poble sencer.

Sant Llorenç, 28-6-83
CDS-PSOE

Calle Sureda, 1
Tel. 570624

La veritat és que el primer ple del nou Consistori -el 10 de juny- va despertar una mica més d'expectació que l'acostumada. Havien corregut rumors sobre boicots i estirades entre els mateixos regidors i, vist que aquesta situació municipal no era massa freqüent a l'anterior quadrienni, el públic es volia treure el gat del sac i sebre de viu en viu de què anava la cosa. Resultat: dues dotzenes grosses d'assistents.

Per esser la primera vegada -que els déus de la política facin que sempre sigui així- com paregueren tots els regidors. Els del PSOE i els del CDS, mesclats, lògicament, s'asseguren a l'esquerra del batle, que ve a esser la dreta del públic i sembla que confirmaren la sospita de formar un sol grup municipal. Els altres, PSM i AP, a l'altra banda; els de UM a cap de taula, fent costat al batle. Afehiu-hi un quadre del Rei i un sant crist a la paret, a l'indret del batle, i tendreu l'estampa de la quadrilla que ha de regir -ai, Déu meu et!- un quern d'anys els nostres destins.

Començaren llegint i aprovant una completa acta del ple anterior, on s'espinzellava punt per punt la sessió de l'elecció del batle.

Seguiren amb el règim de sessions. Després d'haver fet modificar la proposta del Sr. Brunet, quedaren que els plens ordinaris serien el primer dilluns de cada mes a les nou i mitja, i les permanents cada dijous.

A continuació vengué la proposta del batle -que ja havia estat consensuada d'abans i que duraria de Nadal a Sant Esteva, perquè poc temps després seria modificada-, per a la configuració de les comissions informatives. Vet-la-ací:

* Zona costera

President: Miquel Vaquer Melis
Vocals: Miquel Mascaró Melis
Antoni Sansó Servera
Pere Antoni Umbert Sancho

* Governació

President: Bartomeu Brunet
Vocals: Antoni Sansó Servera
Mateu Puigròs Sureda

* Hisenda

President: Miquel Mascaró Melis
Vocals: Miquel Vaquer Melis
Bartomeu Mestre Esteva

* Urbanisme, obres, serveis i agricultura

President: Antoni Ordinas Pascual
Vocals: Miquel Mascaró Melis
Bartomeu Pont Estelrich

* Cultura i Sanitat

President: Antoni Sansó Servera
Vocal d'esports: Antoni Ordinas Pascual
Vocal de festes: Pere Bauzá Vaquer
Vocals: Ignasi Humbert Roig
Pere Umbert Sancho

En el quart punt, en Busco comunicà als assistents que el segon batle seria el Sr. Vaquer i el tercer el Sr. Mascaró. Cal fer constar que el nomenament d'en Falera com a primer tinent de batle ha estat un dels principals motius per a que el CDS i el PSOE es decidissin a jugar el paper d'oposició.

Seguidament el batle apuntà que considerava que l'Ajuntament havia de tenir un portaveu, i proposà que fos n'Antoni Sansó, del PSM. Se'n cuidaria d'informar als llorencins de les realitzacions municipals i de primfilar els acords presos en els plens als assistents que volguessin aclarir algun concepte.

El regidor Sansó considerà encertada la idea de crear una espècie de relacions públiques de l'Ajuntament i afegí que trobava que el públic havia de poder dir la seva en els plens. El regidor Mestre, com qui no diu res, manifestà la seva estranyesa de que un Ajuntament clarament de dretes nomenàs portaveu a un regidor presumiblement d'esquerres, a lo que el batle respongué que tampoc no comprenia com un grup es podia presentar a les eleccions i llavors no volgués fer feina, amb la qual cosa la balança quedà equilibrada, al manco amb el que fa referència a estranyeses polítiques.

El regidor Sansó, vist que l'havien mesclat a l'espolsada dialèctica, aclarí que ell havia proposat al batle que creàs una comissió per a cada regidor, perquè els darrers quatre anys n'hi havia hagut tres que havien fet feina i els altres se'ls havien passat tocant-se l'aparell reproductor. També era del parer de tenir la gent ben informada, i per això res millor que un informador. Afegí que no havia dit mai que hagués d'esser ell, ans bé creia que el càrrec havia de recaure en un que es tàs a la Comissió Permanent.

Arribats a aquest punt i vist que no hi havia ningú disposat a cuidar-se dels afers informatius, vaig tenir l'impuls d'oferir-me per ocupar el càrrec, però quan anava a alçar el braç per fer-ho sebre a l'il·lustríssim, un bon amic que em coneix em va fotre una colzada i, a cau d'orella, em va dir que no fés coses llonades, que, encara que no ho semblàs, estàvem a una casa seriosa.

A la fi, com que no en sortia cap, declararen el càrrec desert i quedaren que, en haver

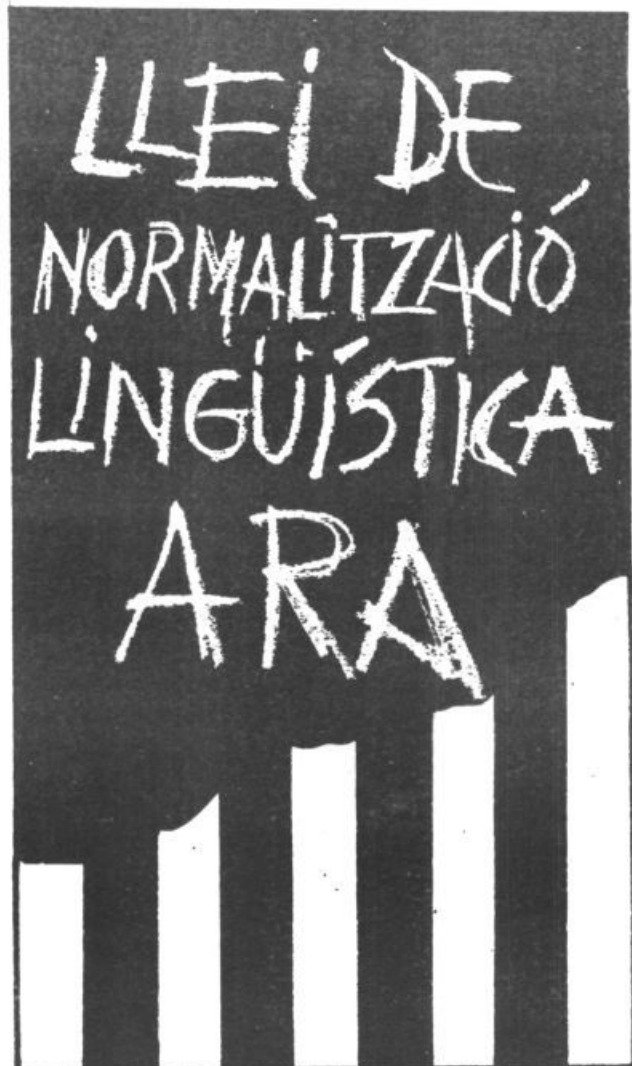

acabat els plens ordinaris, donarien deu minuts al públic perquè s'esbravàs. Si hi compa reixen tants d'assistents com hi solien compa rèixer, ja em puc esmolar la gorga! ¿Us ima ginau deu regidors i un batle escoltant sense motar les meves argumentacions? Uau!!!

Per acabar, el batle proposà que es nomenàs un regidor per estar en el Consell de Direc ció de l'Escola, i, vist que era membre de la Directiva de l'Associació de Pares, oferí el càrrec al sr. Mestre, que el rebutjà argumen tant que allò li venia de nou i que no n'havia parlat amb els companys de grup.
-Si ho vols demanar an en Tomeu...-, insinuà amb sornegueria el batle, i l'adjudica al Sr. Sansó.

Aixecaren la sessió i ens anàrem a retiro amb la lleugera impressió de que hi havia la possibilitat de que els plens fossin una mica més animats que abans.

Josep Cortès

AL SR. BATLE

Des del coneixament d'un inadequat procedi ment -que usam per donar-li dimensió públi ca- i des d'una total irrepresentativitat -sò lamente som mitja dotzena grossa de persones les que decidim l'editorial-, volem fer-vos un prec d'acòrd amb el nostre sentir i pensar més generalitzat,

Nosaldres deim, basta!

Són ja massa les famílies llorencines que guar den un agre record de la carretera.

Són ja massa els qui han plorat, els qui han patit i encara pateixen el dolor físic i els in nombrables problemes adjunts a un moment crític, dissortat, que sol acabar amb el renou d'una frenada i amb un cos estès sobre l'as falt.

Nosaltres pensam que no hi ha cap frissor -moltes vegades fins i tot frissam per arri bar a cap banda- que valgui determinats cen tímetres de pell llorencina.

Per tot això ens atrevim a demanar-vos pú blicament:

Que si hi veniu a bé, faceu les passes perti nents -sabem que si voleu ho podeu fer- per què al manco es respectin les limitacions de velocitat establertes en el nostre casc urbà.

Som conscients, d'altra banda, que no és a questa una mesura "popular" car alguns llo rencins potser serien víctimes de l'ull del ra dar -ben bé potser seria algun de nosaltres el primer- però, malgrat tot, ho consideram un bé públic.

Gràcies.

Equip de Redacció

- * MATERIAL FOTOGRÀFIC
- * ARTICLES DE LABORATORI

S'ESTUDI

General Mola, 11-E
(Baix de's Cos)

Tel. 55 40 78

MANACOR

Diu així:

Per llaurar s'ha de mester
reia, dental i cameta,
joc d'oreies, destraleta,
telera i reteler;
mantí, espigó, aixanguer,
morrals, uieres, coixí,
jou, camelles i collades
i lletures per jonyir;
un rastell, escorretjades
i llongues p'es muls regir.

Com que és més que probable que molts, com jo, no tinguin un concepte massa clar d'aquestes peces i eines de llaurar, hem consultat el Diccionari Català-Valencià-Balear i reproduïm algunes definicions i dibuixos relacionats amb la cançó.

Morrals.- Corda de les morrales o cabeçada, que serveix per a subjectar i conduir els animals de cabestre.

Ulleres.- Conjunt de dues rotlanes d'espart o de palma, que es posa al cap d'una bèstia de manera que li tapin els ulls i li evitin el mareig quan roda a una sínia, a la batuda, etc.

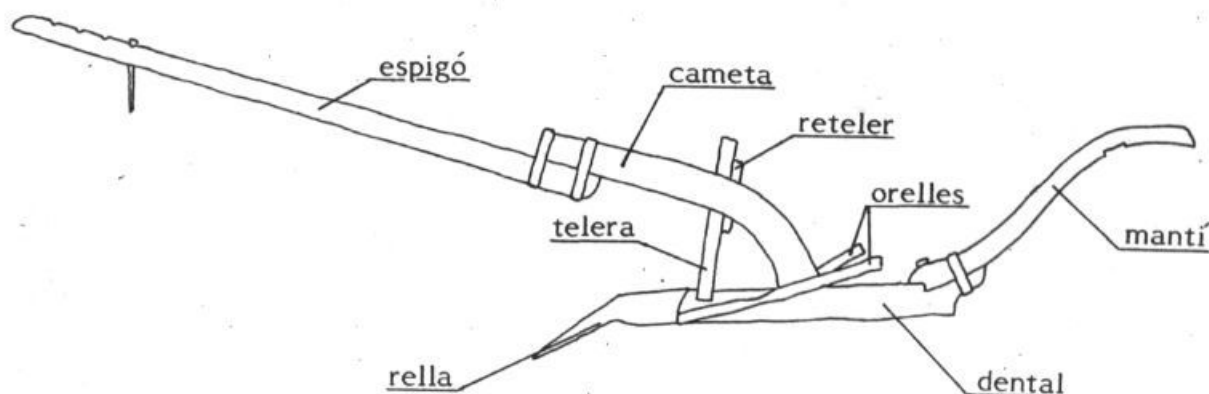
Rastell.- Paleta de ferro, generalment de forma triangular o d'arc de cercle, posada a un extrem de l'agullada i que serveix al llaurador per a netejar la rella de l'arada.

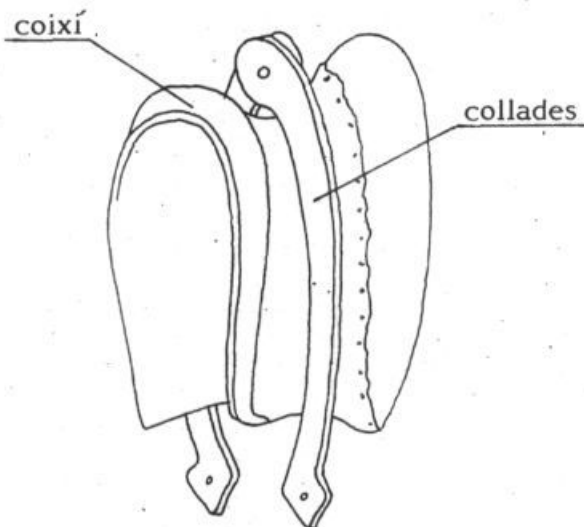
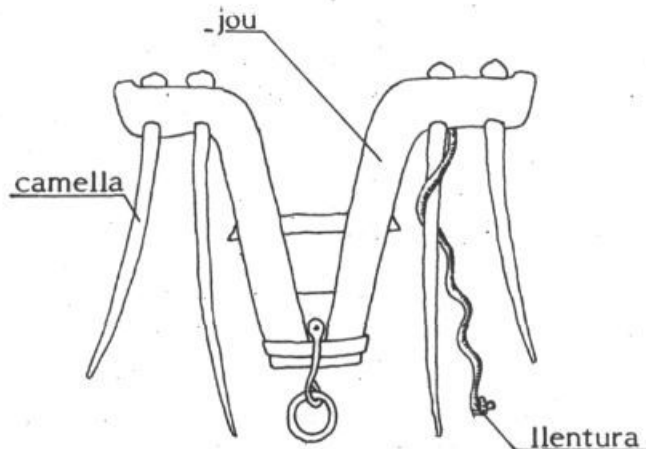
Escorretjades.- Instrument compost d'un garrot que a un cap duu una llendera per a pegar a les bèsties.

Llongues.- Cordes amb què es guia l'animal que llaura o que bat.

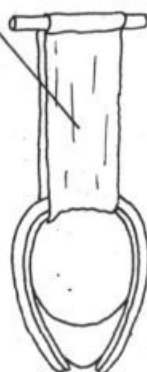
En Bartomeu Servera Sureda, l'amo en Tomeu "Pistola", és un home que va fer devers trenta anys de foraviler, dels quinze als quaranta cinc -en realitat quan només en tenia mitja dotzena ja guardava porcs, però, segons ell, això no és feina-, i que des de sempre li ha agradat fer cançons.

Fa uns mesos n'hi publicàrem una, "Sa cussa de Ca'n Duai", i ara en reproduïm una altra que fa més de cinquanta anys que va compondre i que té l'honor de figurar en el "Cançoner Popular de Mallorca", del Pare Rafel Gírdard: Sa d'es llaurar.

aixanguer de couro (per enganxar l'arada al jou)

Josep Cortès

Durant aquest mes de juny ens hem reunit dues vegades: la reunió normal, el dia 9 i l'Assemblea General el dia 16, a la qual hi assistiren unes 70 persones. Cada vegada hem tractat més o manco de lo mateix: comentaris sobre el curs que ja acaba i sobre el pròxim 1983-84. Els temes tractats foren:

- 1.- Enviar a la Delegació d'Educació i Ciència un escrit referent a la bona labor del professorat.
- 2.- Els alumnes que repetiran curs, ja que si falta una bona base de principi, és molt difícil que puguin seguir i entendre lo que s'explica en els altres cursos següents.
- 3.- Preparació d'aules per als pàrvuls.
- 4.- Els llibres de cara al pròxim curs.
- 5.- Seguir cercant uns solars adequats per a construir-hi el nou col·legi.
- 7.- Balanç econòmic, amb un saldo positiu d'un 89.000 ptes.

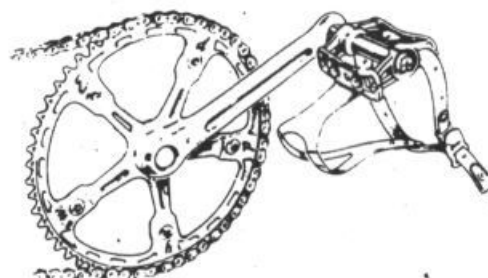
Moltes de gràcies una vegada més a tots els col·laboradors, desitjant al mateix temps unes bones vacances als nins i professors.

Mateu Galmés Umbert
Secretari de l'A.P.A.

SEGUROS

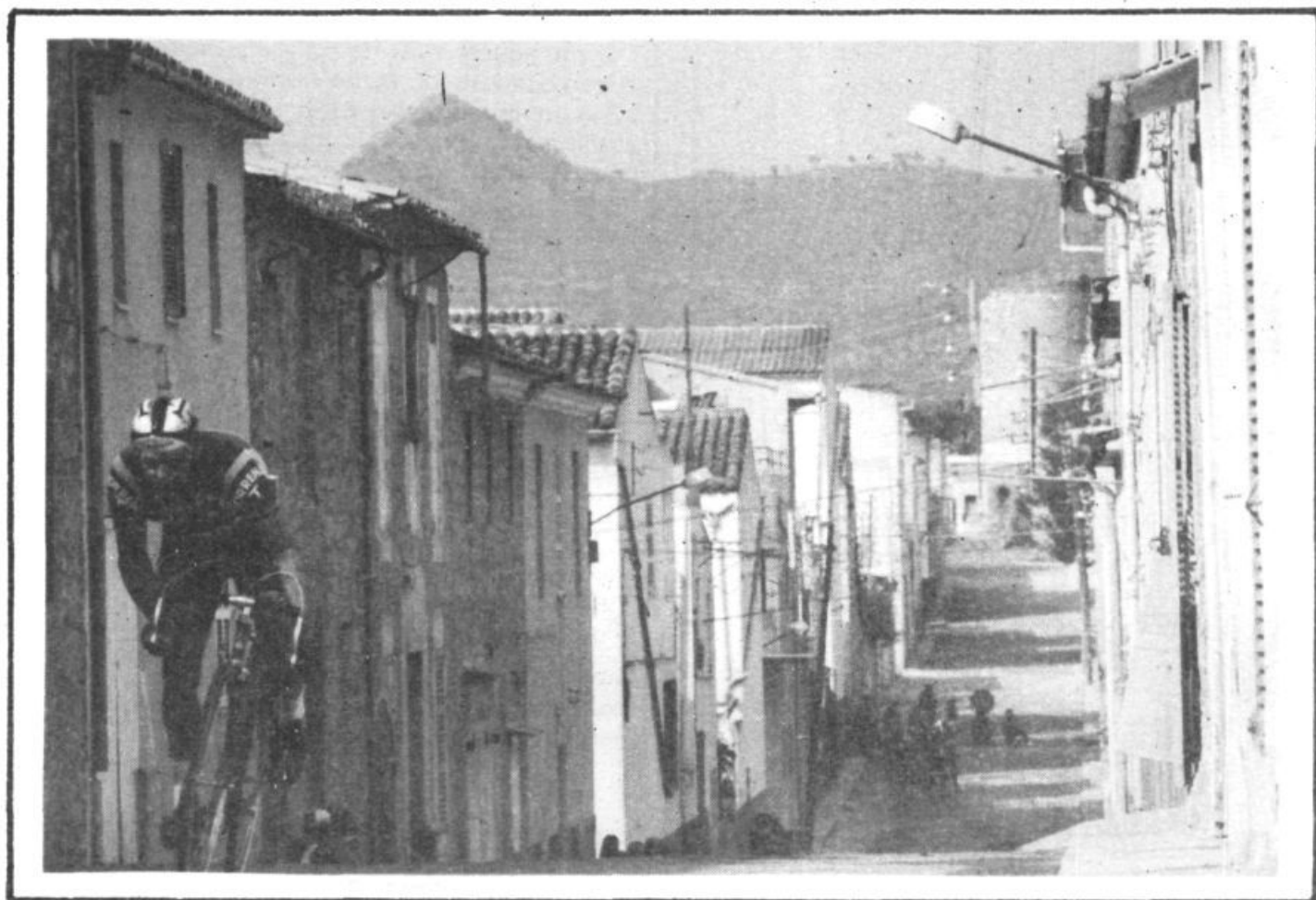

Cardassar, 17

CA'S SERVERÍ

Cardassar, 25 * SANT LLORENÇ

FOTOGRAFIA DE FELIP BLAU

El diumenge, dia 12 de juny se celebraren unes carrers de veterans organitzades per la Unió Ciclista Sant Llorenç. Estaven compostes de dos sectors: el primer per carretera cap a Artà, Capdepera, Son Servera, Son Carrió i Sant Llorenç; el segon comprenia un circuit pel poble, al qual hi donaren trenta voltes.

Es presentaren 20 corredors i es donà la sortida a les tres i mitja, amb una bona calor. Cal dir que l'organització va esser bona, i tot va anar bé fins a l'hora de repartir els premis. Aquí hi va haver quens i quenes, un poc perquè es notà que era la primera carrera que organitzava la Unió Ciclista Sant Llorenç, i l'altre per la poca paciència d'alguns corredors. A la fi, amb bona voluntat, tot es va resoldre.

Classificacions

1er. Sector

1er.- Ferriol	1h. 13m. 59s. (B) trofeu
2on.- Ll. Bover	" (B) Trofeu
3er.- Jiménez	1h. 15m. 16s. (A) Trofeu
4rt.- S. Bover	1h. 15m. 17s. (A)
5è.- Gamundí	" (B)
6è.- Rosselló	" (A)
7è.- Timoner	1h. 16m. 55s. (B)
8è.- Abraham	" (B)

9è.- Alarcón	" (B)
10.- Gelabert	" (A)
11è.- Obrador	" (B)
12è.- Fullana	" (A)
13è.- Pou	" (A)
14è.- Bosch	"
15è.- Ros	" (A)
16è.- Contestí	1h. 20m. 30s.
17è.- Puigròs	"
18è.- Sastre	1h. 24m. 18s. (B)
19è.- Lladó	" (B)

2on. Sector

1er.- Ferriol	1h. 8m. 51s. Trofeu
2on.- Fullana	1h. 10m. 43s. Trofeu
3er.- Ll. Bover	1h. 10m. 48 . Trofeu
4rt.- Jiménez	1h. 10m. 49s.
5è.- Gelabert	1h. 10m. 50s.
6è.- Ros	1h. 10m. 57s.
7è.- Abraham	1h. 11m. 00s.
8è.- S. Bover	1h. 11m. 15s.
9è.- Rosselló	"
10.- Alarcón	1h. 11m. 17s.
11.- Gamundí	"
12.- Pou	1h. 13m. 24s.
13.- Sastre	"
14.- Lladó	1h. 15m. 33s.

Classificació General B

1er.- Ferriol; 2on.- Llorenç Bover; 3er.- Gamundí; 4rt.- Abraham; 5è.- Alarcón; 6è.- Sastre; 7è.- Lladó.

Classificació General Absoluta

1er.-	Ferriol	2h. 22m. 50s.
2on.-	Llorenç Bover	2h. 24m. 47s.
3er.-	Jiménez	2h. 26m. 05s.
4rt.-	S. Bover	2h. 26m. 32s.
5è.-	Rosselló	2h. 26m. 32s.
6è.-	Gamundí	2h. 26m. 34s.
7è.-	Fullana	2h. 27m. 38s.
8è.-	Gelabert	2h. 27m. 45s.
9è.-	Ros	2h. 27m. 52s.
10è.-	Abraham	2h. 27m. 55s.
11è.-	Alarcón	2h. 28m. 12s.
12è.-	Pou	2h. 30m. 19s.
13è.-	Sastre	2h. 37m. 42s.
14è.-	Lladó	2h. 39m. 51s.

Premi a la desgràcia: Obrador, per haver-se romput el quadre de la bicicleta.

La Unió Ciclista Sant Llorenç dona les gràcies a tots els col·laboradors per ajudar a fer possible aquesta carrera.

Felip Forteza

ACRISTALAMIENTO
DE VIDRIOS Y ESPEJOS

Cristalería
San Lorenzo

Calle Mayor, 71
Teléfono 56 92 11

gruas

SENT

muro

SERVICIO PERMANENTE

Tno. 537092

El domingo pasado, con la visita de un correo Campos, el Cardassar despidió el fútbol de competición en la presente temporada. Desde estas líneas, más que un boceto de lo que fué el partido, que aunque se ganara por tres cero resultó deslucido debido a la floja entrada registrada, quiero resaltar la labor de los jugadores que llamaré foráneos, que partido tras partido han cumplido con su quehacer deportivo, que, en definitiva, ha sido mucho; sé que se merecen mucho más, pero desde estas líneas llamo la atención a los competentes.

Con alguno de ellos dialogué al final del partido, y sus palabras serán representativas de todos.

Primero en saludar, Bartolomé Timoner.

-¿Qué tal? ¿Ha sido la última temporada del deporte activo?

-Sí, verdaderament he colgado las botas. Mejor dicho, las he regalado a otro joven deportista para que den de sí lo que les queda.

Quisiera haberme despedido de la afición de San Lorenzo con un completo partido, y además de liguilla. Lo primero, una reciente lesión me lo ha impedido; y lo segundo, la máxima aspiración que teníamos los jugadores, tampoco se ha visto culminada debido a unos desgraciados partidos. Cuando ansías una cosa con demasía, después los nervios te traicionan. Lástima que para mí ya no habrá otra vez, pues mejor será dejarlo para los noveles.

-¿Cómo has visto la afición?

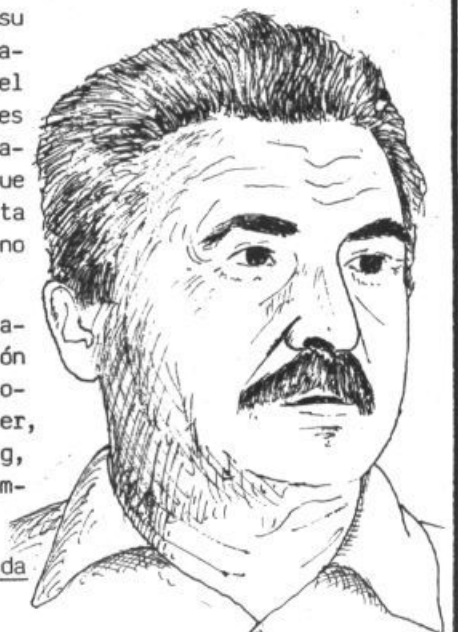
-Muy buena, y no me despidió con un hasta nunca. Me gusta tanto que pienso engrosarla algún domingo.

Juan Riera y Gabriel Abraham, que coordinan en las ideas, también están contentos con el apoyo de la afición y un poco celosos por no haber jugado esta tan anhelada liguilla.

Cierra la página el Super Pepe, que con los brebajes de su mochila, ha cuidado los rasguños del equipo durante tres temporadas. Enhorabuena y hasta que te canses de esta sorda labor que no hace cualquiera.

Sirva el mismo saludo de la afición y mío para los Dominge, Pedro, Amer, Cánovas y Monroig, con un hasta siempre.

Miguel Sureda

Convidat per "Sa Rondalla d'es Pla", de Petra, el grup "Sarau" de Xàtiva (València) va venir a passar un parell de dies a Mallorca. El motiu de la seva vinguda era realitzar un intercanvi de balls i cançons populars, i això és el que feren el dia dos a Sant Joan i el dia quatre a Petra.

Havent-se mirat la possibilitat d'una actuació del l'a nomenat grup a Sant Llorenç i no haver estat possible, un grup d'amics interessat per aquests tipus d'activitats, ens desplaçarem a Petra per tenir petits can vis d'impressions amb ells i per presenciar la seva actuació. Seguidament intentarem donar-vos testimoni de la nostra conversa amb uns quants dels integrants del grup "Sarau".

-Com s'anomena el grup?

-Sarau, que a més mos defineix molt bé, perquè noltros passam gust ballant, cantant,,, és a dir, fent sarau.

-Quin temps fa que existiu?

-Dos anys. Pel setembre en farà tres que vàrem fer sa primera actuació.

Aquí hi ha gent d'altres grups. A cada poble hi havia es seu grup, però degut a s'informalitat de sa gent i sa manca de coherència en la seva manera d'actuar de cara al seu grup vàrem decidir trencar els grups i fer-ne un amb gent responsable, amb ganes de treballar, investigar dins es folklore, variants d'aquí i d'allà...

-¿Quin tipus de ballades feis?

-És una cosa curiosa perquè ses nostres ballades comencen a les dotze de la nit i duren fins les sis de la matinada.

La nostra comarca és la més rica en folklore de tot el país. Hi ha molta varietat de balls, molt bonics i molt rics en passades.

La "Dansà" és la mare de tots els balls, d'ella s'han format tots els balls. Els balls "de saló" (de comtes) es compten per punts, cada passada té uns punts. La "Dansà" és un poc més informal, més popular i la ballen al carrer; s'hi afegeixen els que també la saben. Ja es coneixia devers el segle XIII. La comarca que no la té, ja no té la quantitat de passades. Pots estar ballant dues hores o tota la nit.

-Quina funció té sa dona dins es ball?

-A la "dansà" en concret, solia treure el cap de dansà a totes les xiques a ballar una passada amb ell i solia estar esperant l'altre ballador per a seguir ballant.

-Comanda es ball?

-No. Això no ha existit mai. A més dels balls de saló estructurats, a la "dansà", més informal, es fa per mutu acord.

-Segueixen vives ses ballades a València?

-La "dansà" és lo que més balla es poble; els altres balls són més d'agrupacions, ja es necessita una rondalla per ballar-la i tot està més midat. La "dansà" és molt més lliure, si no vols fer un pas, fas passeig pla i no perds el ritme. Pots ballar el pas que tu vulguis, el que més t'agradi.

-Parlau-mos un poc del vestit i de les joies que duis

-El vestit de fallera, així que el vegeu, descartau-lo! Això és un invent dels fallers perquè creuen fer més bonic. Són una sèrie d'aberracions, tant el de faller com el de fallera, que es qui no ho sap, bé, però es qui ho sap, és per posar-se a plorar. Per exemple, la pinta, diuen que com més alta és la pinta, més bonic, i no en portaven! Les pintes són baixes i tallades, no en punta.

Després es gravats que tenen les pintes no són gravats de "miquelets" ni grans monuments, solen ser de motius florals.

El tipus de teixit, allí creuen que com més daurat o platejat és, més bonic és, i això en aquella època no es portava. Eren de seda natural, brocats... però això d'or... ni els reis el portaven! I després, van molt curtes, les falleres van molt curtes, tampoc no porten les caigudes de tela necessàries per a la falda. S'ho han agafat al seu estil.

De les joies que porten no sé com ho direm, noltros en deim una "goleta". És una joia penjant, en una llista i fa un llacet. Clar, les falleres s'ho van arreglar de manera que la joia l'han oblidada i s'hi han fet un no-sé-que amb un llaç que els pega...! Les manteletes eren de tela, batista i brodades d'or a mà, però la gent normal no les tenia. Ara ho carreguen d'or, com més car, més bonic! Mentre si un vestit que duu una reina és bonic perquè va carregat però perquè és una reina; a una persona normal i corrent no la vagis a carregar perquè no té sentit. Després hi ha l'agulla de pit, les arracades -moltes tenien forma de xangullo de raïm-, les pintes i pinquetes d'or o de metall...

-¿Vltros duis joies originals, antigues o de bisuteria?

-Duim bisuteria, perquè és un compromís. Alguna en té de ses seves padrines, però a lo millor se t'oblida, o cau...

-I els vestits?

-Tampoc. Els han fet amb una mostra antiga. Allí, te les exactament com es feien, no n'hi ha, bé, hi ha seda natural, però costa moltíssims diners, perquè és molta tela la que es necessita amb un vestit. Però procurem buscar dibuixos i teles parescudes.

-És sa primera vegada que veniu a Mallorca?

-Sí, i el que més ens ha cridat l'atenció ha estat l'acolliment de la gent.

-Havíeu fet altres intercanvis?

-No, és el primer. Havíem fet "aplects" amb altres grups de València; passar un dia, fet alguna conferència, dinat junts i actuat... però tanta convivència amb la gent, no.

-Existeixen grups que vagin sense vestit folklòric?

-No. No n'existeixen. Lo que molts de grups tenen és escola de dansar, que hi ha gent que li agrada ballar el nostre ball. Fan un curset i quan hi ha una ballada al seu poble surten a ballar.

-On anau a ballar?

-Noltros lo que tenim molt clar és que hem de ballar a les festes dels pobles, si mos criden, clar. Als hotels de turistes no hi hem anat mai ni tampoc hi volem anar a donar això que diuen una "pinzellada valenciana". Nosaltres en eixe pla no hi volem anar. Volem una cultura arrelada al poble, no una cultura amb quatre barraques, l'arròs, el Miquelet i les taronges; i la gent coneix València per això i per les Falles, i tot en castellà, saps! A això el franquisme ho ha fomentat molt, perquè li interessava que cada país, o cada comarca, o cada regió, com volgueu dir-li, tinguera quatre tòpics per a mantindre un poquet... i que no aprofundís més perquè no interessava. La manera de tenir la gent un poc allunyada és amb la ignorància.

-Grup o escola?

-Vam començar com a grup i també per ensenyar la gent, però resulta que allí el sentit nacionalista està molt perdut, i gent que tinga ganes d'ensenyar-se no n'hi ha. El que en té ganes perquè li agrada, disfruta ballant, vinguent a un grup. Però pel gust de dir: vaig a sobre quatre passades del meu ball és molt poc.

-Si voleu dir res més...

-Sí. El que passa darrerament en els grups de València és que no queda massa on investigar, i alguns grups, no molts, tenen un espectacle amb certa estructura. En aquests espectacles hi ha una trama amb escenificació, per mostrar el vocabulari, manera de divertir-se, vestits, etc.

Allà, a Xàtiva, la capital de la comarca, era l'únic poble on s'havia conservat la "dansà". Romanços allí se'n conserven molts, molts, però en castellà. Que jo sàpiga sols se'n conserven dos en Valencià.

Joana Domenge i Jeroni Llodrà

MES DE MAIG

P'es maig cireres;
d'estiu xigales.

Maig ventós i Juny calent
fan bon vi i bon forment.

3.- Mítting d'Aliança Popular a la Sala Rigal.

5.- Mítting a la Rectoria del Partit Socialista de Mallorca.

6.- Festival de música a la Sala Rigal, organitzat per l'Associació de Pares d'Alumnes.

7.- Dia de reflexió.

8.- Eleccions municipals i autonòmiques, que coincideixen amb la festa de Son Carrió.

21.- Curset de Ceràmica a la Biblioteca Municipal, organitzat per la Caixa de Pensions.

Matrimoni: Enrique Palomo Pérez i Isabel Pascual Sancho.

22.- Ball de bot a la Plaça de l'Ajuntament, organitzat per l'Escola Card.

En Toni Cuc, regidor del PSM, explica a la Rectoria el sentit del seu vot en l'elecció de batle.

23.- Sessió de constitució de la nova Corporació Municipal. En Tomeu Brunet és elegit batle de Sant Llorenç.

28.- Dins el programa de diades culturals de la Caixa, a l'Església canta la coral S'Auzinar de Capdepera.

Matrimoni: Sebastià Rigo Vaquer i Margarida Estelrich Ferrer.

Maria Galmés i P. J. Llull

plancha y pintura

talleres

SON TORRENS

T. 537307

MURO

S'oposició, CDS-PSOE, fent honor an es seu nom, s'oposa a que s'instal·lin uns locutoris telefònics en es Parc de la Mar perquè, diu, són antiestètics i espenyen sa panoràmica.

Estic d'acord amb ells. Lo que me sap greu és que es gust per s'entorn paisatgístic els arribàs quatre anys tard i no fos obstacle per a que, quan estaven en es poder, donassin es vist i plau an aquell turmassot de ciment que s'alça damunt ses penyes, entre Sa Coma i S'Illot.

Se veu que es punts de vista canvien segons s'estigui davant o darrera.

Es propietaris de s'Hotel Bahía del Este han tancat un bocí de terra de devers cent cinquanta metres quadrats ran d'es Parc de la Mar.

Els diven que és seu, però s'Ajuntament passat va signar un orde d'es bucament, que no va fer executar, creient, supòs, que es terrenys pertanyien an es poble.

Com que tot això deu constar en es plans de s'urbanització i en es Registre de Propietat, som d'es parer que s'aclaresqui aviat sa seva titularitat i cadascú tengui lo seu.

Com que pareix esser que es regidor Bauzá no estava gaire satisfet amb una simple vicepresidència -sa de Festes-, es batle, amb s'esperit de generositat i concòrdia que el caracteritza, li va cedir ses presidències de Governació i Sanitat.

Així que a partir d'ara se'n cuidarà d'es cementeris, d'ets administratius, de ses festes, de sa depuradora, d'es femeters, de ses aigos canalitzades de tot es terme, d'es municipals, de ses condicions higièniques d'ets establiments públics, d'es jardiners i de que ningú pixi p'es caps de cantons.

Vet-aquí un "Superregidor"!

No hi ha dubte, Flor de Card segueix essent sa millor revista des poble. Digau-me, sinó, quina altra revista llorencina hi ha que augmenti sa tirada més d'un 16% i que en dos dies no n'hi quedi cap.

Si teniu un compromís molt fort, ja ho heu de sebre, regalau una subscripció a Flor de Card i quedareu com uns senyors (Si és que es qui fa festa no hi està subscrit, que a l'instant només quedaran una partida de polítics sense estar-hi).

(Publicitat)

Es mes passat es Consell va concedir una subvenció d'un milió de pesetes a sa Premsa Forana, que es va distribuir seguint uns criteris de periodicitat. A Flor de Card, per esser mensual, n'hi tocaren 25.000. Valguin aquestes retxes com a agraïment a Maximilià Morales, impulsor de s'ajut, per haver pensat en sa premsa d'es pobles a s'hora de repartir.

Entre Son Servera, Cala Bona i es bocí serverí de Cala Millor hi ha quatre sales d'exposicions; si no vaig errat, en tot es terme de Sant Llorenç no n'hi ha cap.

Crec que no seria gens desencertat que es nostro Ajuntament començàs a plantejar-se sa possibilitat de crear una vertadera Casa de Cultura, amb sales de conferències, d'exposicions i de qualsevol altra manifestació cultural.

Seguint es costum d'ets altres anys es mes que ve no sortirà sa revista, així que ses notícies d'es juliol i de s'agost no les llegireu fins a començaments de setembre.

No crec que es batle hi tengui res que dir...

NOTES HISTÒRIQUES DEL TEMPS QUARESMA

Convé tenir present que durant l'època medieval, els jueus varen gaudir de la protecció reial. És per això que, quasi bé cada any, a nivell illenc el governador, i a nivell local els batles de les viles, rebien orde de protegir els jueus, especialment durant la Setmana Santa, contra els insults i befes dels cristians. A Felanitx tenim el cas succeït l'any 1359 en què el batle rebé orde de fer crida pública anunciant a tothom de qualsevol grau, condició o estament que no gosàs injuriar de paraula o de fet els jueus de la vila, especialment durant la setmana santa, en la qual "algunes vegades es moven follament (els cristians) a damnificar aquells" (els jueus).

Des de la Cúria eclesiàstica, anualment, s'insistia als rectors de les esglésies recordant l'obligació que tenien els fidels de confessar i combregar una volta a l'any, especialment el temps quaresmal. Concretament, l'any 1471 sortiren del Bisbat tres edictes: un recordant l'obligació de confessar i combregar, altre prohibint els abusos d'aquells qui mengen carn, ous, brossat i formatges durant la Quaresma, amb gran escàndol per al poble; altre prohibint les "representacions" que es fan en les esglésies i monestirs els dies de dijous i divendres sant.

Els jurats de Felanitx, com a protectors de l'església, solien pagar els predicadors que havien sermonat durant la Quaresma, i a més solien fer-li algun present: ous i formatge, etc. L'any 1476 el clavari o depositari dels diners públics donava 6 lliures a fra Guillem Caselles, dominic, fill de la vila, per caritat dels

sermons fets la passada Quaresma. El 1504, fra Joan Blasco, de l'orde dels predicadors, reclamava als jurats la caritat que li devien pels sermons quaresmals.

També ha quedat notícia d'alguna pelegrinació a Terra Santa: el mes de febrer de 1362 el rei Pere escrivia al governador de Mallorca manant fos nomenat un substitut de Berenguer de Tornamira, capità de la vila d'Alcúdia, el qual havia fet vot de visitar el sepulcre de Nostre Senyor Salvador, i per tant volia pelegrinar a Terra Santa.

Perquè vegem com eren les penitències públiques d'aquell temps, acabaré les presents notes històriques contant un fet ocorregut a mitjan segle XIV. Hi hagué a Mallorca un clergue que degut a la seva vida poc exemplar i fins i tot criminosa, fou condemnat a mort pel governador, determinació que ocasionà al governador una amenaça d'excomunió, i a més les autoritats eclesiàstiques pretenien que fes aquesta penitència: despullat, nuu, només amb bragues, havia de visitar totes les esglésies de Ciutat. Això arribà a orelles del rei Pere el Cerimoniós i, en un to molt aspre, va escriure a certa dignitat eclesiàstica dient que anassin a la cort romana a demanar al cardenal penitencier una altra pena més suau, ja que, d'altra manera, si no afluixaven, sabrien ell qui era perquè no consentiria que un oficial reial hagués de passar per aquesta humiliació i vergonya tan grossa.

Ramon Rosselló

LA EQUITATIVA
fundación rosillo
SEGUROS

Cardassar, 17

PUESTA A PUNTO

DIAGNOSIS - ELECTRICIDAD - AUTO - RADIO

L'OBJECCIÓ DE CONCIÈNCIA EN LA LEGISLACIÓ EUROPEA

2. BENEFICIARIS

AUSTRIA El dret a l'objecció de consciència pot esser exercitat per qualsevol persona sotmesa a obligacions militars, sempre que presenti la seva demanda abans d'incorporar-se a files.

LUXEMBURG El dret a l'objecció de consciència pot esser exercitat per qualsevol persona sotmesa a obligacions militars, sense especificar l'època en la qual pot esser reconegut aquest dret.

HOLANDA El dret a l'objecció de consciència pot esser exercitat per qualsevol ciutadà cridat a complir el servei militar, i s'entén per tal a tota persona que pertenesqui a l'Exèrcit, tant si es troba en actiu com si ha passat a la reserva. S'inclou també als voluntaris com possibles objectors, així com als militars de carrera. No existeix termini per a la presentació de la demanda.

NORUEGA El dret a l'objecció de consciència pot esser exercitat per qualsevol persona que estigui sotmesa a obligacions militars, estant en la seva mà reclamar aquest dret, tant abans com després de la seva incorporació a files.

3. MOTIUS RECONEGUTS.

CONSELL D'EUROPA R. 337/1967.

Les persones obligades al servei militar que, per motius de consciència, per raó d'una convicció profunda d'ordre religiós, ètic, moral, humanitari, filosòfic, o d'un altre tipus de la mateixa naturalesa...

AUSTRIA

Conviccions religioses profundes o raons basades en la consciència. (Llei de 7 de setembre de 1955)

BÈLGICA

Motius d'ordre religiós, filosòfic i moral. (Llei de 3 de juny de 1964)

DINAMARCA

Incompatibilitat amb la consciència de l'objector, i s'accepten les motivacions polítiques. (Llei de 10 de juny de 1976)

FRANÇA

Motivacions religioses i filosòfiques, quedant excloses, si bé no explícitament, les qüestions polítiques.

R. F. A.

Motivacions religioses, ètiques i polítiques.

ITALIA

Motivacions religioses, filosòfiques i morals.

HOLANDA

Motivacions religioses i ètiques.

LUXEMBURG

Motivacions per raons de consciència.

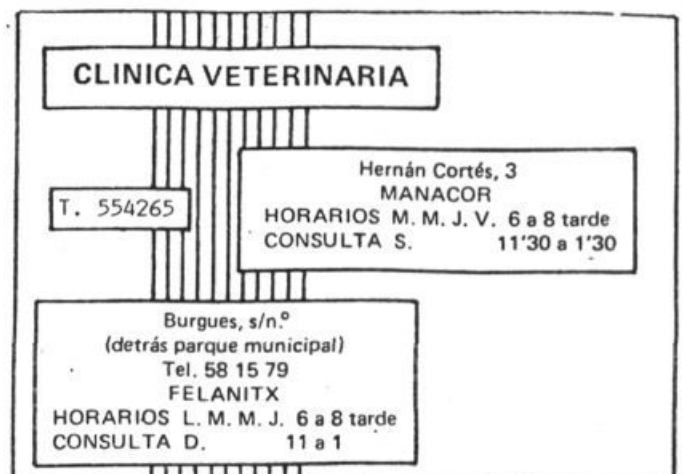
NORUEGA

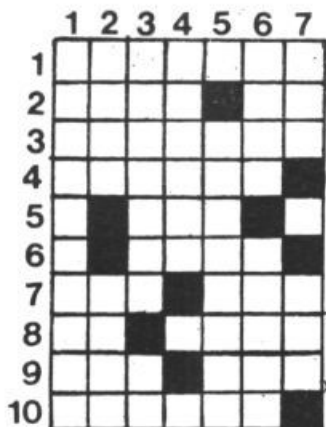
Motivacions religioses, ètiques i polítiques.

SUÈCIA

Motivacions religioses i ètiques.

Antoni Mesquida

MOTS CREUATS

HORITZONTALS. - 1.- Calamitats. 2.- Lleuger, veloç. Extremitat. 3.- Irònic. 4.- Jersei. 5.- Adinerat, opulent. 6.- Símbol del nitrògen. Casa de caritat. 7.- Llevant. Preposició. 8.- Article. Taca groguenca o bruna que surt a la pell. 9.- Flor heràldica. Tassó. 10.- Dit del qui la gana té apoderat.

VERTICALS. - 1.- Muntanya de l'illa de Mallorca. 2.- Atzavara. Agutzil. 3.- Persona instruïda en literatura. Article familiar femení. 4.- Gingivitis. La lletra setze de l'alfabet. Consonant. 5.- Consonant. Repetició d'una malaltia, recaiguda. 6.- Entre els àrabs, governador d'una província, cap d'una tribu. Delegat, emissari. 7.- Saca, bossa. Vocal. Andreu..., compositor peruà.

BROU DE LLETRES

P A B C D M I F A G J Z
E I G I R I A J K S O R
R J A S D A B H U L A E
E O S N E R M M S R Q V
C A R M E R I E R A U O
A N N U J O N T L S I C
L M C Q O L L A R O M L
D A Z T O I M P M T C A
E S N R R C A A E L A N
R A D O P B U R O B R A
S E R E T I T S L A B O
P E R E M O R E Y D O J
L L O R E N Ç R I B E R

Apa, a cercar deu escriptors en llengua catalana

FUGA DE VOCALS

S _ S F _ G _ S _ S _ M _ R S,
S _ S P R _ M _ R _ S _ N _ S _ S _ M _ L L _ R S.

ENDEVINALLA

Quatre gats dins una sala,
cada gat en mira tres.
Quanta gateria és?

Així diu na MARIA Galmés que
acabaran tots els qui no sàpiguen
resoldre aquesta plana.

PROBLEMA

Un cargol necessita una hora i mitja per recórrer un circuit en sentit horari, però quan fa aquest mateix camí en sentit contrari només necessita 90 minuts.

A què es deu aquesta diferència?

SOLUCIONS

BROU DE LLETRES
P M I F A G J
E S O R
A G I L M A
S A T I R I C
S U E T E R
A R I C E
N A S I L
E S T D E S
L A P I G A
L I S V A S
A G A N A T

PROBLEMA
No hi ha cap diferència; una hora i mitja és i-qual que 90 minuts.

ENDEVINALLA
Quatre gats

FUGA DE VOCALS
Ses figures i ses amors, ses primeres són ses millors.

Restaurante Barbecue

BANQUETES * BODAS * COMUNIONES * BAUTIZOS

Cra. Porto Cristo - Cala Millor

T. 570193

presupuestos sin compromiso

-Que hi ha res de nou per la vila?

-No, tot segueix igual.

Quantes vegades s'havia repetit aquest diàleg? Però per molt que es digui i es repeteixi no deixa d'ésser una fal·làcia. Res no roman igual; si miràssim amb microscopi cada palm d'aquesta gent i d'aquesta terra llorençina que tots deim que estimam, veuríem una mutació constant. O si voleu un altre camí mirau detingudament aquests testimonis fotogràfics del Sant Llorenç d'ahir. Ni el costum, ni el vestit, ni el viure, ni els afanys, ni... són la mateixa cosa d'antany.

És lògic, vivim en progrés. Potser és l'acudit més avinent. Però observant detingudament ens adonarem que inherent a la coca dolça del "progrés" hi ha la degradació, la pèrdua, moltes vegades irreversible, de racons, tradicions, arrels... que són i fan poble, comunitat. D'altra banda no hem d'oblidar que l'espai físic és condicionat però també condiciona l'element biològic, i el llorençí-humà no se n'escau de la interrelació.

Per tot això i mirant un futur que comença a fer ferèdat, potser els ajuntament haurien d'establir una comissió ecològica que agombolàs el "fet de l'ésser" vilatà, de la mateixa manera que hi ha la Comissió de Cultura o la d'Hisenda.

Tot això i encara més he pensat amb la fotografia a dos pams del nas. Res ja no queda del "caminet del Cós", possiblement bajejat així perquè hi solien fer les corregudes (Mn. Galmés assenyala a "Flor de Card": "Era sortit a les corregudes i havia guanyat els dos pollastres..., havia fet present d'un pollastre a sa enamorada en el cós mateix").

Un caminó que, per la netedat del pis, es veu transitat. Potser per la gent que anava o venia cansada i xalesta de la feina. Potser els diumenges era lloc de passeig dels estols de bergantells/es que, estrets per una vegetació agraïda, entre bromes confessaven el seu íntim desig d'encetar el joc de l'amor, real o platònic.

I al fons un centre "vital", el Pou Vell, el lloc on les dones rentaven i xerraven, i on els homes, a l'horabaixa, s'hi aturaven i xerraven mentre abeuraven la bèstia, on n'Angelina i en Belluguins centraven el seu festeig. Tot un món del Sant Llorenç d'ahir.

Avui, ni donya Bàrbara, ni el Camí d'es Cós, ni el Pou Vell, ni... són la mateixa cosa. Ah! el progrés! Aiximateix m'agradaria que la colla de majestuosos plàtans em contassin la seva llarga experiència; potser m'aclarissin si des d'una òptica existencialment humana, amb les successives mutacions, la comunitat llorençina avança o retrocedeix.

(Fotografia propietat de D^a. Bàrbara Ferrer)

Guillem Pont

BANCO ESPAÑOL DE CREDITO

BANESTO

La mayor empresa bancaria de España
a su servicio.